
Ja til grønnere pensum

DEBATT

MATILLA FÆREVÅG BERGER

matillamberger@gmail.com

Matilla Færevåg Berger er sjetteårs medisinstudent ved Universitetet i Bergen og medlem av Legenes klimaaksjon. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

ELISABETH TRAN

Elisabeth Tran er sjetteårs medisinstudent ved Universitetet i Bergen, tidligere leder av Klima=Helse og styremedlem i Legenes klimaaksjon. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

JOHANNE HEGDE

Johanne Hegde er fjerdeårs medisinstudent ved Universitetet i Oslo og medlem av Legenes klimaaksjon. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

SARA SORAYA ERIKSEN

Sara Soraya Eriksen er femteårs medisinstudent ved Universitetet i Bergen, tidligere folkehelseansvarlig i Norsk medisinstudentforening og styremedlem i Legenes klimaaksjon. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Klimakrisen er århundrets største trussel mot folkehelsen, og norsk helsesektor er en av de mest utslippsintensive i verden. Vi etterspør mer undervisning om klima og helse i

legeutdanningen.

Studentgruppen til nyoppstartede Legenes klimaaksjon har nylig foretatt en uformell kartlegging av hva norske medisinstudenter lærer om klima og helse. Funnene er forsvinnende få. E-postutveksling med fagansvarlige ved de fire medisinske fakultetene har avdekket at det i snitt foreligger kun én dobbelttime med forelesning på studiet som eksplisitt omhandler helsekonsekvenser av klimaendringer. Undervisningen inngår i samfunnsmedisin og global helse, og er ved tre av fire studiesteder lagt til femte studieår. Noen studiesteder tilbyr i tillegg prosjektoppgaver samt elektive emner der klima og helse er ett av temaene.

Manglende kompetanse i grunnutdanningen

Klimaproblematikk berører mange aspekter av medisinen (1), men blir altså ikke undervist på medisinstudiet før studentene nesten er ved veis ende. Skulle studentene få lyst til å lære mer, må de selv oppsøke relevante emner og prosjektoppgaver – forutsatt at de fra før vet at menneskeskapte klimaendringer er en trussel mot folkehelsen. Under utdanningen vektlegges det heller ikke at norsk helsevesen er blant de mest utslippsintensive i verden (2). Hvordan kan fremtidige norske leger være en del av utviklingen mot et klimanøytralt helsevesen, når det ikke undervises nok om hverken helsesektorens klimautslipp eller klimaendringenes helsekonsekvenser?

Stort potensial i dagens studenter

De yngre aldersgruppene anser i større grad klimaendringer som menneskeskapte enn eldre generasjoner, viser en rapport fra Cicero fra 2019 (3). I tillegg fremgår det at unge er mer opptatt av å endre egen adferd og mer villige til å støtte klimapolitikk enn de som er eldre enn 45 år, selv om engasjementet er økende også i eldre generasjoner.

At fremtidig helsepersonell er opptatt av klimaet, kommer også til syne i fagforeningen for norske medisinstudenter. På landsmøtet i 2020 vedtok Norsk medisinstudentforening en rekke grønne tiltak (4). Tidligere har foreningen også etterlyst mer undervisning om helsekonsekvenser av klimaendringer (5).

«Faktum er at helsepersonell i stor grad vil møte konsekvensene av klimakrisen i sin arbeidshverdag i årene som kommer»

Det ligger derfor et stort potensial for klimaengasjement innen helse hos dagens studenter. I Tidsskriftets 15. utgave i 2020 skriver sjefredaktør Are Brean om det norske helsevesenets klimautslipp (6). Han etterspør en plan for å nå klimanøytralitet i helsesektoren. Skal helsesektoren bli klimanøytral, bør universitetene benytte seg av studentenes engasjement.

Helsesektoren må henge med i utviklingen

Klima og helse er fortsatt et nytt fagfelt. Den første professoren i verden i *planetary health* ble utnevnt i 2017 (7). Vi har forståelse dersom undervisere ved landets medisinske fakulteter ikke føler seg kompetente nok til å forelese om dette temaet, men faktum er at helsepersonell i stor grad vil møte konsekvensene av klimakrisen i sin arbeidshverdag i årene som kommer (8). For å være rustet for dette er det helt essensielt at universitetene tør å satse, slik at fremtidens leger og andre studenter innen helsefag lærer om klima og helse allerede tidlig i studiet.

Studentgruppen til Legenes klimaaksjon planlegger å etablere lokallag ved de norske medisinske fakultetene. Vi ønsker å bidra til å bevisstgjøre studentene på sammenhengen mellom klima og helse og betydningen av bærekraftig medisinsk praksis. Både Norsk medisinstudentforening og Legenes klimaaksjon signaliserer gjennom egne initiativer at studentene ønsker å øke fokuset rundt dette på veien mot nullutslipp. Men vi klarer det ikke alene. Hvor er initiativet fra høyere hold?

Alle samfunnets sektorer må ta del i prosessen med å motarbeide klimaforandringene dersom vi skal klare å nå klimamålene fra Paris-avtalen (8). Vi ser det som en selvfølge at også helsesektoren må gjøre sin del. Dette er en utvikling vi ønsker å være en del av. Derfor etterspør vi mer undervisning om helsesektorens klimautslipp og om hvordan folkehelsen trues av klimaforandringene.

LITTERATUR

1. Costello A, Abbas M, Allen A et al. Managing the health effects of climate change. *Lancet* 2009; 373: 1693–733. [PubMed][CrossRef]
2. Health care without harm. Health care climate footprint report. <https://noharm-europe.org/ClimateFootprintReport> Lest 16.11.2020.
3. Aasen M, Klemetsen M, Reed EU et al. Folk og klima: Nordmenns holdninger til klimaendringer, klimapolitikk og eget ansvar. Oslo: Center for International Climate Research (CICERO), 2019. <https://pub.cicero.oslo.no/cicero-xmlui/bitstream/handle/11250/2634149/Rapport%202019%2020%20HQweb.pdf?sequence=6&isAllowed=y> Lest 16.11.2020.
4. Moe L. Medisinstudentene har vedtatt flere grønne tiltak. *Dagens medisin* 24.8.2020. <https://www.dagensmedisin.no/artikler/2020/08/24/medisinstudentene-har-vedtatt-flere-gronne-tiltak/> Lest 16.11.2020.
5. Bruholt E. Medisinstudentene vil ha klimaendring på pensum. *Dagens medisin* 20.2.2020.

<https://www.dagensmedisin.no/artikler/2020/02/20/medisinstudentene-vil-ha-klimaendring-pa-pensum/> Lest 16.11.2020.

6. Brean A. Helseskadelige helseutslipp. Tidsskr Nor Legeforen 2020; 140. doi: 10.4045/tidsskr.20.0830. [PubMed][CrossRef]
7. Kirby T. Tony Capon: the world's first professor of planetary health. Lancet 2018; 391: 21. [PubMed][CrossRef]
8. Watts N, Amann M, Arnell N et al. The 2019 report of The Lancet Countdown on health and climate change: ensuring that the health of a child born today is not defined by a changing climate. Lancet 2019; 394: 1836–78. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 9. februar 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0964
Mottatt 24.11.2020, første revisjon innsendt 21.12.2020, godkjent 11.1.2021.
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.